

періоду (тобто коли дитині виповниться три роки), не право повернутися на попередню посаду не гарантується, то Комітет із соціальних прав зробив Висновок, що ситуація в Україні не відповідає статті 8 §5 Хартії.

Отже, діюче українське законодавство частково не відповідає статті 8 Європейської соціальної хартії, а тому потребує внесення відповідних змін та доповнень.

Джерела:

1. Конституція України у ред. від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Європейська соціальна хартія (переглянута) від 03.05.1996 р. Редакція від 07.09.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2006 р. № 40. Стор. 37. Ст. 2660.

3. Кодекс законів про працю України у ред. від 14.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

4. Висновки Європейського комітету з соціальних прав 2019. URL: <https://rm.coe.int/european-committee-of-social-rights-conclusions-2019-ukraine-ukr-/16809e21f3>

5. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» в ред. від 01.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>

Стоцька Дарина Валентинівна

*здобувач вищої освіти факультету міжнародної торгівлі та права
Київського національного торговельно-економічного університету*

ДО ПИТАННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ДИТИНИ

Основою для розроблення та формування прав людини, а також закріплення їх у національному законодавстві послуговували загальновизнані принципи права. Вони є підґрунтям усіх міжнародних стандартів з прав людини. До загальновизнаних принципів можна віднести наступні: повага суверенітету держави, самоврядування народів та націй, рівноправність всіх людей, заборона дискримінації, дотримання прав людини з урахуванням умов збройних конфліктів.

В сучасному світі все більш важливим є питання захисту прав та свобод дитини. Деякі батьки можуть ігнорувати міжнародні та державні документи щодо захисту прав дитини, внаслідок чого великий відсоток дітей страждає від перебування в неблагополучних сім'ях, фізичного чи психічного знування та взагалі експлуатації дитини.

Система міжнародного захисту дітей є складовою частиною захисту прав людини та була остаточно сформована після створення Організації Об'єднаних Націй. З розвитком прав людини розвивався інститут міжнародного-правового захисту прав дитини. Основним інструментом забезпечення прав людини, який отримав найбільше визнання, є Конвенція про права дитини, яка була прийнята в 1989 році шістдесят однією країною.

У створенні Конвенції про права дитини важливу роль відіграла Декларація прав дитини 1959 року. Основним закликом Декларації 1959 року було наступне: «Людство зобов'язане давати дитині найкраще, що воно має» [1].

Враховуючи, що Декларація мала здебільшого рекомендаційний характер та не зобов'язувала дотримуватись принципів, закріплених в цій декларації, виникла необхідність підписання документу, який був би закріплений на законодавчому рівні.

Повертаючись до Конвенції про права дитини, необхідно сказати, що вона є першим обов'язково юридичним документом. Кожне право, прописане в Конвенції, є невід'ємним від розвитку кожної дитини. Конвенція захищає права дітей, встановлюючи певні стандарти.

Права, закріплені Конвенцією, можна поділити на три групи: перша група прав – забезпечення, яка містить право володіти певними речами, отримувати певні послуги та мати доступ до будь чого (ім'я та громадянство, медичний догляд, освіту, відпочинок та ігри, опікування інвалідами, сиротами, біженцями); друга – захист, тобто право бути захищеним від дій, що завдають шкоди дитині (від розлучення з батьками, залучення до воєнних дій, комерційної, економічної чи сексуальної експлуатації тощо); третя група – участь, або ж право бути почутим,

коли приймаються рішення, що стосуються її життя [3]. Кожна дитина повинна мати більший шанс приймати участь у житті суспільства, користуватися правами свободи думки та слова, самостійно обирати культуру, релігію та мову.

Окрім Конвенції про права дитини, існують факультативні протоколи, одним із яких є протокол про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії, прийнятий у 2000 році. Відповідно до нього держави повинні криміналізувати перераховані злочини по відношенню до дітей, а також приймати заходи, які попереджуватимуть виникнення подібного роду ситуацій.

В 2002 році було прийнято факультативний протокол щодо участі дітей у збройних конфліктах. На сьогоднішній день він є актуальним, враховуючи кількість збройних конфліктів у всьому світі. Протокол зобов'язує держав не притягувати осіб, які не досягли вісімнадцятирічного віку, до участі у військових діях.

Також існує третій факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо процедури повідомлень. Протокол надає можливість дітям або ж їх представникам подавати до Комітету ООН з прав дитини індивідуальні заяви щодо порушення державою їх прав, які гарантовані міжнародними документами.

Захистом прав дітей також займаються і спеціалізовані установи ООН, до них можна віднести наступні: Організація Об'єднаних Націй з питань науки, культури та освіти, Всесвітня організація охорони здоров'я, а також Дитячий фонд ООН – ЮНІСЕФ, створений 1946 року з метою надання міжнародної допомоги та сприяння державам щодо захисту дітей та їх прав.

В Україні нормативною базою захисту прав дитини слугують наступні правові акти: Конституція України, Конвенція про права дитини, Закон України «Про охорону дитинства», Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України, Декларація прав дитини 1959 року.

Слід зазначити, що в Україні основні підходи до осмислення й реалізації прав дітей, визначених міжнародним та вітчизняним законодавством, протягом останнього часу істотно

змінлося. Це пов'язано з посиленням уваги з боку держави до інтересів дітей, охорони дитинства, розвитком інституцій соціально-правового захисту дітей та багатьма іншими факторами [2].

Таким чином, функціонування правового механізму забезпечення прав і свобод дитини має бути ефективним у суспільстві. Діти мають відчувати реальний правовий захист, внаслідок чого зможуть сформуванати впевненість у своїй значущості та реальності правового статусу, прав і свобод, які в майбутньому забезпечать вдалу адаптацію до суспільно-правового життя.

Джерела:

1. Декларація прав дитини від 20 листопада 1959 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text (дата звернення 01.12.2021).
2. Захист прав дітей в Україні з урахуванням міжнародних договорів з питань сімейного права. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_19188 (дата звернення 01.12.2021).
3. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення 01.12.2021).

Науковий керівник – к.ю.н., доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права Київського національного торговельно-економічного університету Коренюк О. О.

Тарасевич Тетяна Юріївна

*к.ю.н., доцент кафедри кримінального права та процесу
Київського університету права НАН України*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА В УКРАЇНІ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Сьогодні сучасні репродуктивні технології, зокрема сурогатне материнство, успішно допомагають сім'ям, які на своєму життєвому шляху стикнулися з проблемою безпліддя.